

**Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse
alla võtmine” muutmise” eelnõu**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseseaduse § 10 lõike 2 alusel kehtestab kliimaminister kaitsealuste liikide püsielupaikade nimekirja, piirid ja kaitsekorra.

Vabariigi Valitsus otsustas 20. oktoobri 2023. a korraldusega¹ nr 266 „Kaitseväe Nursipalu harjutusvälja laiendamine planeerimisseadust kohaldamata, keskkonnamõju hindamata jätmise ja Natura asjakohase hindamise algatamine” laiendada Nursipalu harjutusvälja. Sealhulgas kattub see Kurenurme ja Vilbu metsise püsielupaigaga.

Eelnõukohase määrusega tunnistatakse kehtetuks looduskaitseseaduse § 13 lõike 1 alusel Kurenurme ja Vilbu metsise püsielupaikade piirid ja kaitsekord.

Keskkonnaministri määruse muutmise eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Kerttu Elm (tel 5689 3674, e-post kerttu.elm@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna juhtivspetsialist Sander Laherand (tel 5692 7990, e-post sander.laherand@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Jekaterina Masalska (tel 5198 7564, e-post jekaterina.masalska@keskkonnaamet.ee). Kliimaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu

Vastavalt looduskaitseseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister võtnud kaitse alla 13. jaanuari 2005. a määruse nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” § 2 lõike 13 punktide 4 ja 5 alusel Kurenurme metsise püsielupaiga ja Vilbu metsise püsielupaiga Võru maakonnas Võru vallas Kurenurme ja Hānike külas.

Moodustatud püsielupaigad ei ole siiski funktsioneerinud. Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi *EELIS*) järgi pole seal metsisemänge registreeritud rohkem kui 15 aastat.

Vabariigi Valitsus andis 20. oktoobril 2023. a välja korralduse nr 266 „Kaitsevāe Nursipalu harjutusvälja laiendamine planeerimisseadust kohaldamata, keskkonnamõju hindamata jätmise ja Natura asjakohase hindamise algatamine” (edaspidi *korraldus*). Antud korralduse eelnõu menetluse käigus peeti silmas ka planeeritavate tegevuste ja metsise püsielupaikade kattumist ja Kliimaministeerium on muudatustega arvestanud. Laiendusale on koostatud

¹<https://www.riigiteataja.ee/akt/321102023003>

keskkonnaülevaade², kus jõutakse muu hulgas järeldusele, et laiendusala välja ehitamise ja kasutamise kaasnivad metsisele (*Tetrao urogallus*) olulised negatiivsed mõjud ning neid tuleb täiendavalt hinnata ja tõenäoliselt kompenseerida. Eeldatavalt pikas perspektiivis polügooni alale jääv metsise asurkond hääbub. Tulenevalt keskkonnale avalduvate mõjude täiendavast hindamisest muudetakse korraldust nr 266. Muutmise eelnõu kooskõlastamisel³ on Keskkonnaamet välja toonud vajaduse hüvitada metsise elupaikadele tekkiv negatiivne mõju.

Koostamisel on kompensatsioonimeetmete kava, mille käigus tagatakse metsise asurkonna soodne seisund Võru ja Põlva maakonnas. Keskkonnaamet on teinud Kliimaministeeriumile ettepaneku⁴ tagada mitme esindusliku metsise asurkonna esialgne kaitse, kuni hüvitusmeetmete kava on valminud. Alad on kantud projekteeritavate alade kaardikihile.

3. Menetlusosaliste seisukohad

Täiendatakse hiljem.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse eelnõu ei ole otseselt seotud EL õigusega. Antud püsielupaigad ei kuulu Natura 2000 võrgustiku hulka.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisel on negatiivne mõju Nursipalu piirkonna metsise asurkonna seisundile, sest kaks ajalooliselt kasutusel olnud elupaika raadatakse ja metsis ei saa neid alasid tulevikus taasasustada.

Määrusel on positiivne mõju riiklikule julgeolekule, kuna ehitatakse välja riigikaitsele vajalik harjutusväljak. Määruse jõustumisel puudub oluline mõju rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, sotsiaalvaldkonnale, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude suurenemine. Alalt kaob maamaksuvabastus. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta ja § 4 lõike 2 kohaselt looduskaitseaduse §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt makstakse maamaksu 50% maamaksumäärast. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima määruse jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Võru vallas suureneb maamaksu tulu umbes 372 eurot aastas, kuna alad arvatakse kaitse alt välja.

6. Määruse jõustumine

²Nursipalu harjutusvälja huviala keskkonnaülevaade. Aruanne https://www.kaitseinvesteeringud.ee/wp-content/uploads/2024/08/Nursipalju_harjutusvalja_laienduse_keskkonnaulevaade.pdf

³Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 08.11.2024 nr 6-3/24/20029-2.

⁴Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 18.06.2024 nr 7-4/24/13036.

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu.